

I lackeringen fyller Mikael Rubin de snurrande tunnorna med lack och i varje tunna ligger cirka 10 000 trähattar. FOTO: MATS HOLMERTZ

Fakta
Elfversson & Co AB

Huvudort: Påryd.
Omsättning (2022):
80 miljoner.
Årets resultat (2022):
1,7 miljoner.
Antal anställda: 65
Ägare: Borebolaget Corticeira Amorim och företaget J. C. Ribeiro S.A.
Gör: Tillverkar trähattar till flaskor.
Framtida mål: "Målet är att nå en tillverkning på 100 miljoner trähattar per år och att förbättra resultatet".

Korkar från Påryd pryder lyxsprit över hela världen

PÅRYD

En svag svensk krona och en ökad efterfrågan på träkorkar till lyxiga whiskey- och spritflaskor i tillväxtländer gynnar exportbolaget Elfversson. Företaget är en av de största tillverkarna i världen och förra året slogs rekord när 77 miljoner träkorkar lämnade fabriken.

I mer än 125 år har svarvade träprodukter tillverkats i Påryd. Historiskt är företaget mest känt för tillverkningen av trälådor Kalmartrissan, men numera produceras den i en liten skala. Sedan flera år tillbaka består produktionen nästan till 100 procent av träkorkar eller trähattar som vd:n David Paajanen kallar pro-

dukterna som pryder sprit- och whiskeyflaskor. Slutkunden för trähattarna är destillerier som ägs av stora internationella spritbolag. Totalt finns korkar från Påryd på cirka 100 spritsorter.

I världen ökar antalet destillerier. Våra två största kunder som vi numera ägs av växer varje år, eftersom

de säljer mer till Kina och Indien där medelklassen växer och efterfrågan ökar på dyrare spritsorter. Dessutom tänker företagen mer på hållbarhet och vi märker att man mer och mer vill byta ut plast till trä, berättar David Paajanen.

Fram till 2008–2009 tillverkade företaget många olika produkter, exempelvis

träleksaker, trähattar, trähandtag och trägolv. Men sedan förändrade finansmarknaden.

– Vi drabbades hårt och många av våra kunder flyttade sin produktion till Kina, bland annat Ikea och Brio. Vi blev inte konkurrenskraftiga och fick släppa den tillverkningsdelen. Istället fokuserade man på tillverkningen av träkorkar. Hur kom det sig att inte den produktionen flyttade till fjärran östern?

– Trähattarna ser enkla ut, men är svåra att tillverka och toleransen på storlek är högst en halv millimeter. Vi tillverkar inte de billiga hat-

Vårt nästa mål är att producera cirka 100 miljoner hattar per år i fabriken.

99

David Paajanen, vd.

tarna utan till flaskor på mellan 200 och 2 000 kronor så kvaliteten är viktig. Trä är också ett material som förändras vid olika luftfuktighet, om det är varmt eller kallt och det krävs att man kan anpassa produktionen efter det, säger David Paajanen.

Men omställningen i produktionen har slagit väl ut. Från 2009 till nu har bolaget gått från 29 till 65 anställda. Sedan 2011 har företaget gått med vinst varje år och förra året slogs ett omsättningsrekord på 80 miljoner.

– I år har vi haft ett enormt

tryck fram till och med augusti. Sedan har det lugnat ner sig lite, men vi kommer ändå att slå föregående år. Vi har ett positivt resultat, men det hänger inte riktigt med omsättningen och där jobbar vi med att skapa mer lönsamhet.

I fabriken är många moment manuella och de närmaste åren är planen att digitalisera och effektivisera. Hur ser företaget ut om tre år?

– Vi kommer att producera mer, men kanske vara färre anställda. Inte att vi säger upp folk, men någon slutar är det inte säkert att vi ersätter den utan istället sker en digitalisering.

När jag och fotografen Mats Holmertz är på plats i fabriken är det full fart. Svarvarna är i gång och ett ihållande sågslud ljuder i lokalerna. 95 procent av det som sågas är bok och övrigt ek eller björk.

– Vi köper hälften av boken från Skåne, men det finns inte så mycket i Sverige så resten köper vi från Rumänien, Bosnien och Slovenien, berättar David

Här är storsäljarna. Tre sorter där träkorkar från Påryd pryder flaskorna. FOTO: ANNA BORG

Utnrensningen av defekta trähattar är en viktig del i processen.

Paajanen, när han visar oss runt.

Under produktionsprocessen sker manuell utrensning av defekta produkter och sedan en tid tillbaka finns också en automatiserad maskin.

– Många moment hos oss är manuella och utrens-

ningen är inte alldeles enkel att automatisera helt. Vi lever på att vi producerar exakt det kunderna vill ha.

Förra året lämnade cirka 77 miljoner trähattar fabriken och i år är prognosen mellan 85 och 90 miljoner.

– Det är svårt att säga hur konjunkturen förändras under nästa år. Men för framtiden ser det bra ut. Vårt nästa mål är att producera cirka 100 miljoner hattar per år i fabriken.

Era ägare har även två fabriker i Portugal där lönelönen är lägre. Finns det någon risk att produktionen flyttas till ett läglöneland?

– Ägarna har under alla åren investerat i vår fabrik och de förmedlar att de vill fortsätta med det. Det finns inte så många företag som tillverkar trähattar. Det gäller att få upp volym för att få lönsamhet, många mindre bolag har försökt men inte lyckats, säger David Paajanen.

Anna Borg
Text

anna.borg@barometern.se